

فئودور داستایوفسکی

## قمار باز

مترجم: جلا ۱۲ حمد

سرشناسه: داستایوفسکی، فئودور میخائیلوویچ، ۱۸۲۱ - ۱۸۸۱ م، Dostoyevsky, Fyodor عنوان و نام پدیدآور: قمارباز/فئودور داستایوفسکی؛ مترجم جلال آل احمد. مشخصات نشر: تهران: آوای مهدیس، ۱۳۹۷. مشخصات ظاهری: ۲۳۴ ص. شابک: ۹-۶۹-۷۳۹۹-۶۰۰-۹۷۸ وضعیت فهرست نویسی: فیبا یادداشت: عنوان اصلی: Igrok یادداشت: کتاب حاضر از متن فرانسه با عنوان «Le joueur» به فارسی برگردانده شده است. یادداشت: کتاب حاضر در سال‌های مختلف توسط مجید و ناشرین متفاوت منتشر شده است. موضوع: داستان‌های روسی - قرن ۱۹. نسخه افزوده: آل احمد، جلال، ۱۳۰۲ - ۱۳۴۸، مترجم. رده بندی کنگره: و/ PG ۳۸ ق ۱۳۹۷ رده بندی دیویی: ۸۹۱/۷۳۳ شماره کتابشناسی: ۵۵۹۶۳۹۶

سردار آوای مهدیس

میدان انقلاب، خیابان هدای زاندارم، پلاک ۶۳، واحد ۱

تلفن: ۶۶۰۶۵۷۶

## قمارباز

فئودور داستایوفسکی

مترجم: جلال آل احمد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸ -

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ و متعلق به ناشر است

شابک: ۹-۶۹-۷۳۹۹-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

قمارباز نخستین ترجمه‌ی جلال آل احمد است از زبان فرانسه؛ و مال باز سال ۱۳۲۱. جلال در آن موقع بیست و پنج ساله است. دو سه سالی است که تحصیل رشته‌ی ادبیات فارسی دانشگاه تهران فراغت یافته و دو سال است که در دبیرستان شریف تهران، دبیر ادبیات است (با حقوق ماهانه‌ای کمتر از بیست تومان!)

سال ۱۳۲۷ در تاریخ سیاسی ما، سال تکلیف شدن محمدرضای پهلوی جوان و نابالغ است. شاه جوان، دیگر آمادگی امر و نهی شنیدن از نخست‌وزیران پیرسالی چون فروغی و قوام و... را ندارد. اراده‌ی خود را، مافوق اراده‌ی پیرسالاران سیاست می‌واهد. این به معنای شروع یک دوران تازه‌ای است در دیکتاتوری و خفقان. بیستم ماه همین سال، اولین ترور بازی شاه، تدارک دیده می‌شود. تیر می‌آید بری قفس می‌شود! و این خیمه‌شب بازی در مراسم دانشگاه، می‌انجامد به تخت نشین بساط و دکان همه‌ی احزاب و مطبوعات، از جمله تخته کردن دکان حزب توده.

اما در سال ۱۳۲۷، در تاریخ حیات جلال، نخستین سالی است که فعالیت سیاسی و حزبی ندارد. یک سال پیش، همراه جمعی از همفکران خویش، همه سرخورده از حزب توده، از حزب انشعاب کرده است. ساعات فراغتی که در طول روز و در چند سال قبل، صرف فعالیت‌های حزبی می‌شد، اینک که فعالیت‌های حزبی جلال متروک مانده، آزاد است. جلال نیز نیاز داشته است به اشتغال تازه‌ی جانشینی. جلال اهل قمار و عرق و رقص و اشتغالات مرسوم آن سالیان نیست. ترجمه‌ی قمارباز از زبان فرانسه، حکایت دارد از این مواضع.

قبل از این کتاب، جلال، چند کتاب چاپ کرده است. همه را به نفقه‌ی جیب خویش. یکی‌اش عزاداری‌های نامشروع که مقاله‌ای است انتقادی در مسائل اعتقادی؛ و دوتایش، دو مجموعه قصه‌ی دید و بازدید و سه تار است. قمارباز نخستین کتابی است که از او چاپ شده است و بدون این‌که هزینه‌ای کرده باشد. و افزون بر آن، سیصد تومان هم حق التألیف گرفته است. (معادل یک ماه و نیم حقوق و موجب ماهانه‌ی مغلی‌اش)

سر نخ این، حسن معرفت است. صاحب آلبیومفروشی معروفی در شیراز را بدیر کانون معرفت در تهران، که یک بنگاه انتشاراتی است. اما نوچ و مبسر. یک سال، است دست به انتشار مجموعه‌ای زده است به نام صد کتاب از صد نویسنده‌ی بزرگ دنیا. قمارباز، کتاب پنجم آن مجموعه است. کانون معرفت، نخستین نشری است که داوطلب چاپ ترجمه‌ای از جلال شده است. جلالی که در آن روزگار، نویسنده‌ی تازه‌کار و بی‌بازاری است. ناشر، سرمایه را به پشروانه‌ی داستایوسکی به کار انداخته است و شاید هم به اعتبار دوستش ابراهیم گلستان. ابراهیم گلستان دوست هم‌فکر جلال است و هم‌حسب هم. اما دوست هم‌شهری و هم‌کلاس حسن معرفت نیز هست. این امر، باعث و بانی تولد کتاب فارسی قمارباز است.

پس از مرگ جلال، به سفارش همو، در نظر بود که آثار چاپ شده‌اش نیز همراه باشد با اصلاحات و تجدیدنظرهای بعدی، به همین جهت، به هم که اوصیای جلال، نخستین کارشان تماس گرفتن با ناشران آثار جلال بود. کانون معرفت از زمره‌ی ناشرانی بود که راه اصلاح و تجدید نظر در ترجمه‌ی ابتدایی قمارباز را بست. و اوصیای جلال، چون حال و سر عناد نداشتند، قمارباز را از حوزه‌ی نظارت خویش خارج کردند و به این ترتیب بود که چاپ‌های متعدد و گوناگونی (در قطع جیبی و رقعی و وزیری) از

آن کتاب چاپ و پخش شد و پیداست بدون رضایت اوصیا و به ناحق. جندسالی است که حسن معرفت، مدیر کانون معرفت، به جوار رحمت پیوسته است و خدایش بیامرزد! آن طور که پیداست، عقبه‌ی وی کانون معر را روشن نمی‌خواهند و دو سالی است آن ترجمه نایاب است. است انشای فردوس، با اطلاع از سوابق امر، داوطلب تجدید چاپ آن کتاب است و به ما مراجعه کرده است؛ و ما بدون آن اصلاحات، حاضر به چاپ تازه نمی‌شویم. اثر رضا داد به حروف چینی و چاپ تازه. در این تجدید چاپ، به نظر شده، دو نوع تغییرات اصلی و فرعی زیر انجام شده است:

۱. اصلاحات خود جلال را، به حاشیه‌ی چاپ اول کتاب سند قرار داده‌ایم.
۲. سلیقه‌های جلال را، در چاپ آخر بعدی اثر چه در املاء و چه در انشاء، مراعات کرده‌ایم و باز، سند، چاپ‌های اول ده پانزده سال آخر حیات خود جلال است.

این کتاب دومین چاپ قمارباز باید در حساب آید و به بیانی، اثری تازه.

شمس آل احمد ۱۳۴۵

این کتاب از روی ترجمه‌ی فرانسوی آثار کامل داستایوسکی از انتشارات N.R.F چاپ سال ۱۹۳۱، ترجمه شده است. کتاب قمارباز در این سلسله به وسیله‌ی هانری مونگو<sup>۱</sup> به فرانسه درآمد و باید گفت که بهترین ترجمه‌های این کتاب به زبان فرانسه است.

این نکته را مترجم با مقایسه‌ای که میان ترجمه‌ی این شخص و ترجمه‌ی دیگری<sup>۲</sup> که هالبرین کامنسکی<sup>۳</sup> کرده است دریافت. نسخه‌ی اخیر را که به وسیله‌ی کتابخانه‌ی رولیه پلون<sup>۴</sup> در سال ۱۹۳۰ چاپ شده، مترجم از آقای دکتر خانی<sup>۵</sup> به نانت رفت و به این وسیله از ایشان تشکر می‌کند.

ج.آ.

<sup>۱</sup>. Henry Mogault

<sup>۲</sup>. Halferine Kaminsky

<sup>۳</sup>. Relieplon